

פניני הדרך היומי

לקט פנינים יקרים ונחמדים על סדר הדרך היומי

יומא כח-לד | פרשת בהר - בחוקותי | גליון מס' 70

דף כח. ע

צאו וראו וכו' האיר פני כל המזרח עד שבחברון - בירושלמי (כאן) איתא: ולמה הוא אומר עד שבחברון והוא עונה הן, כדי להזכיר זכות אבות שהם קבורים בחברון, והביאו רש"י לקמן ע"ב.

וכתב בתשובת הרשב"א (ח"א סי' תכג) דהיינו טעמא דבתחלת התפלה אנו מזכירין לומר אלקי אברהם אלקי יצחק ואלקי יעקב, מטעם זה כדי שיגין עלינו זכות האבות שיתקבלו תפלותינו.

ונציין שתלמיד הגר"א בסידורו שער הרחמים כתב שמטעם זה אנו מתחילין התפלה עם "אדון עולם" כי איתא בברכות (דף ז ע"ב) אריו"ח משום ר"ש בן יוחי מיום שברא הקדוש ברוך הוא את העולם לא הי' אדם שקראו להקב"ה אדון, עד שבא אברהם אבינו וקראו אדון וכו'. ולכן כשאומרים אדון עולם הרי נזכר בזה זכותו של אברהם אבינו ע"ה שהוא הוא אשר קראו להקב"ה אדון.

וכשהביא הג"ל את סידורו לבקש הסכמה מרבו הגר"א, הביט בפנים, וכשראה ביאור זה קלס"י, ואמר שבשביל ביאור זה לבד שווה להדפיס כל הספר.

דף כח: ע

אברהם אבינו זקן ויושב בישיבה - הגר"ש שקופ זצ"ל בהקדמתו לספרו שערי יושר העיר דלא נתבאר בגמרא מהיכן למדו חז"ל מדכתיב ואברהם זקן דלא פסקה ישיבה מאבותינו, וכתב שם: ושמעתי דבר נאה ומתקבל בשם גיסי המנוח הרה"ג מוה"ר שלמה זלמן בהר"ר קלמן אבעל מטעלוז, בהא דמסופר בגמרא ב"ק (כ א) בסוגיא דזה נהנה וזה לא חסר, דרב חסדא בעי מרמי בר חמא והשיב לו לכי תשמש לי, שקל סודרא כרך ליה, דבהשקפה ראשונה מתמיה, וביאר הרב הג"ל שהענין הוא שבדבר שצריך עיון ויגיעה תלוי עיקר הדבר אם המתלמד מאמין במעלת המלמד, או אם לא יבין בראשונה, יתלה החסרון בעצמו, ויוסיף אומץ ליגע את עצמו ואז יבין באחרונה, אבל אם דברי המלמד קלים בעיניו ולא שוה לו להתאמץ לעמוד בהם, אז אם לא יקבל הדברים במשקל הראשון יניחם או יבטלם בלבו ודיו, ולכן כאשר ידע רמי בר חמא את עומק

הענין שרצה ללמדו, לא רצה ללמדו עד שיתאמת לו שרב חסדא משתוקק להתלמד ממנו כתלמיד מרב, ולכן לא למדו הדבר עד שישמש אותו כתלמיד לרב, ודפח"ה.

ועל פי דרך זה אפשר לכאר מה שדרשו חז"ל ביומא דף כ"ח על הכתוב ואברהם זקן בא בימים, אמר רבי חמא ברבי חנינא מימיהם של אבותינו לא פסקה ישיבה מהם, אברהם זקן ויושב בישיבה. ולא נתבאר מהיכן למדו ענין זה מקרא זה, ועל פי דברינו י"ל דהנה בגמרא ב"מ דף פ"ז איתא, עד אברהם לא היו זקנה ומאן דהוי בעי לאשתעי בהדי אברהם הוי משתעי בהדי יצחק, ביצחק הוי משתעי באברהם, אתא אברהם ובעי זקנה, שנאמר ואברהם זקן בא בימים, וענין זקנה האמור בזה, הוא שיבה המתגלה לכל עין רואה, ולכן למדו חז"ל מזה שהיה אברהם יושב בישיבה, שעיקר התועלת להכיר מעלת הזקנה הוא למתלמד, שאם יכיר שראוי לפניו להעמיק עיונו בדבר מלמדו, אז ישיג התועלת הנרצה כמו שכתבנו.

קיים אברהם אבינו וכו' אפילו עירוב תבשילין - הקשה התוס' ישנים אמאי נקט הך מצוה דווקא ובמאי קילא ליה טפי מכולהו.

ובריטב"א כתב שמצוה זו קלה משאר מצוות שאינה אלא לזכר בעלמא שיברור מנה יפה לשבת, ואקילו בה דסגי בכזית לכל העומדים בתוך התחום כדאיתא התם, יעו"ש ובמש"כ במהרש"א.

ויעוין בגבורת ארי שביאר על פי המבואר בפסחים (דף מו ע"ב) שנחלקו רבה ורב חסדא בהיתר של בישול על סמך עירוב תבשילין, לרבה מדאורייתא אסור לאפות מיו"ט לשבת, אבל יש היתר מפני שאמרינן הואיל ומקלעי אורחים, ולכן מהני עירוב תבשילין, ולרב חסדא לא אמרינן 'הואיל', אבל מהני עירוב תבשילין מפני שמדאורייתא מותר לבשל מיו"ט לשבת ורבנן גזרו לאסור שמא יאמרו אופין מיום טוב אף לחול, וכיון דאצרכוה רבנן עירובי תבשילין אית ליה הכירא.

והנה הני אורחים דאמרינן 'הואיל' בשבילן, היינו אורחים ישראלים דוקא, אבל לא אורחים נכרים, דהא אפילו אי מקלעי ליה אסור לטרוח ביום טוב בשבילן כדאיתא התם לכם ולא לנכרים כמבואר בביצה דף כא ע"א, כל שכן דלית

לעשותה אלא במקרה, הוא כמו אנוס בלא מתכוין לה, אבל מי שמחשב ועושה אותה בכוונה זו היא טומאה. ומה שאמר לבב ולא אמר לב, רמז לשני יצרים כמו שבא בתורה בכל לבבך, ודרשו ז"ל בשני יצריך יצר טוב ויצר רע. [וכן ראה בס' איגרת הקודש (מיוחס לרמב"ן) פרק ה שכתב: ואחר שהודענוך זה, התבונן בהיות הרהורי עבירה קשים מעבירה, כי בהיות אדם מחשב בדברי רשע וטנוף מחשבתו נדבקת בטנופה בעליונים, והרי נפשו מחוייבת לשמים שהרי היא מטמאה במגע, אבל אלו עשה עבירה למטה ולא נגע משפטה לשמים, יקל מעליו יותר מהרהור הרע שהוא נדבק בעליונים והוא קרוב לקצץ בנטיעות].

ונציין נמי שכתב החיד"א בספרו מראית העין בביאור הדבר: הרהורי עבירה קשים מעבירה. חוץ מהפשוט אפשר לומר דרך דרש דג' שותפין באדם אביו ואמו והקב"ה, והקב"ה נותן בו נשמה ודבור ובינת הלב ונמצא דהחוטא במחשבה הוא חוטא בחלק שנתן לו הקדוש ברוך הוא. ואם חוטא במעשה הוא חוטא בחלק שנתנו בו אביו ואמו. והיה ראוי שהחוטא במחשבה יהיה חמור יותר שחטא בחלק הקדוש ברוך הוא. וגברו רחמיו יתברך דמחשבה רעה אינו מצרפה למעשה וזה מצד רחמיו יתברך אבל לפי האמת הוא חטא קשה לפגום בחלק שנתן לו הקדוש ברוך הוא לבדו. ולכן הרהורי עבירה קשים מעבירה.

וראוי לציין למש"כ בשו"ת הר צבי (יורה דעה סימן קכד) שם כתב דיש לדון בהרהור עבירה, דלא נאסר אלא הרהור שמביא לידי טומאה ומכיון שלא בא לידי טומאה גם הרהור אינו כלום. ואף שיש לומר דאין הנידון דומה, דשאני התם דקירוב זה בטוח שלא יבא לידי איסור ערוה, לכן לא אסרה תורה קירוב שכזה, משא"כ בהרהור עבירה שבשעת הרהור יש לחשוש שיביאו לידי טומאה, והרהור שכזה אסרה תורה, יתכן שנעשה גוף איסורו ולא על תנאי נאמר. וכעין זה בתוס' (סוטה דף כט ע"א) דהא דאסרה תורה גבי סוטה מספק לאו איסור ספק הוא, אף על גב דשרש האיסור משום חשש ספק דשמא נטמאה, מ"מ התורה עשאתו כודאי איסור אף אם קמי שמיא גליא דלא נטמאה, מ"מ מפני הספק נעשה כודאי איסור. אבל אף על פי שאין ראיה לדבר יש מקום להסתפק, דשמא לא אסרה תורה הרהור באיסור מיוחד מצד עצמו, אלא דאיסורו הוא ע"ש סופו, שזה יביאהו לידי טומאה, אבל אם לבסוף לא בא לידי טומאה אגלאי מילתא למפרע דבהרהורו הוא כמאן דלא עביד איסורא, ואף על גב דאמרו יומא (דף כ"ט ע"א) הרהורי עבירה קשין מעבירה, ומשמעות לשון זה הוא, דהרהור איסור בפני עצמו הוא, אבל לפירש"י שם נראה דזה נאמר לענין אחר לגמרי ולא למילף שיש איסור בעצם הרהור מצד עצמו. [אך הגר"ח ברלין ז"ל במכתבו להגרצ"פ פרנק בספר הצבי ישראל (ע' ס - ס"א) דחה הדברים ע"ש, ונציין נמי למש"כ הפלא יועץ (ערך מחשבה) וז"ל: וכבר אמרו רז"ל שהרהורי עבירה קשים מעבירה והם אמרו שהרהורי עבירה אין אדם נצול מהם בכל יום אמנם כתב הרב הקדוש ראשית חכמה שאם אינו מאריך בהרהורו

ליה הואיל בשבילן, והשתא הוה אמינא דבימי אברהם שלא היו עדיין שומרי תורה אלא הוא ובני ביתו לחוד, ואפילו הללו דגירין אברהם ושרה היו נגררין אחריו ומבני ביתו היו..., ואם כן לית ליה לגבי דידיה האי התירא דהואיל ומקלעי ליה אורחים, דהא משום אורחים נכרים אינו דוחה יום טוב, ומשום הכי הוה אמינא דלא שייך התירא דעירובי תבשילין לאפות מיום טוב לשבת, קא משמע לן רב אשי דאפילו הכי קיים אפילו עירובי תבשילין, משום דכרב חסדא סבירא ליה, דאף על גב דלא אמרין הואיל אפילו הכי מהני עירובי תבשילין מטעמא דצרכי שבת נעשים ביום טוב, ורבנן אצרכו הכירא דעירובי תבשילין שלא יאמרו אופין מיום טוב לחול, והאי טעמא דעירובי תבשילין אמרה רב אשי להדיא בביצה דף טו ע"ב וכיון דהאי טעמא דעירובי תבשילין לגבי אברהם נמי אהני לפיכך הוי סגי ליה נמי עירובי תבשילין, יעו"ש שביאר באופן נוסף שאף לרבה מהני העירוב של אברהם איבנו.

עוד יעוין בחת"ס (יו"ד סימן עג) שכתב בשם בעלי התוספות על החומש שכוונת חז"ל שקיים אברהם איבנו כל התורה כולה אפי' ערובי תבשילין, שפירושו שהיה נוהר מלערב תבשילי חלב עם תבשילי בשר, דהרי כתיב חמאה וחלב והדר בן הבקר ולא בהיפוך.

והנה גירסת הרשב"א בתשוב' (סי' צב) אפילו "עירוב תחומין", וכתב דיליף לה מדכתיב "עקב" אשר שמע אברהם וגו' והוא עירובי תחומין שהוא מצוה שאדם הולך בו בעקביו. וכיוון לזה בקול אליהו להגר"א שכתב שהי' כתוב ע"ת בראשי תיבות וטעו וחשבו שהוא ר"ת עירובי תבשילין, ואינו כן אלא ר"ת עירובי תחומין וכנ"ל.

וכתב הדברי יציב (או"ח סי' רס"ב) דלפ"ז י"ל דנקט דוקא מצוה זו, עפ"י מה דאיתא בב"ר (מג, ב) שפסיעותיו של אברהם איבנו היו מיל או ג' מילין, וא"כ היה מקום לומר דלאברהם איבנו שפסיעותיו גדולות יש לו תחום יותר גדול, קמ"ל דמ"מ קיים עירוב תחומין בשיעור של כו"ע.

דף כט. פס

הרהורי עבירה קשו מעבירה - בביאור הדבר כתב הרמב"ם במורה נבוכים (ח"ג פ"ח), שיש בזה ענין נפלא מאד, כי כשחוטא האדם בפועל בגופו, אמנם ימרה פי ה', מצד המקרים הנמשכים אחר חומריותו, ומ"מ לא המרה אלא רק מצד בהמיותו, אבל המחשבה היא מסגולות האדם בחלק הכי נכבד שבו, וכשהוא מהרהר בעבירה נמצא שחטא בשכלו שהוא חלק הנכבד שבו, ואינו דומה חטאו של מי שעבר ושעבד עבד סכל, כחטאו של מי שהעביד שר נכבד וחשוב. ע"כ.

וכן ראה בדרשות ר"י אבן שועיב (פרשת ואלה שמות) שכתב: כתב הרמב"ם ז"ל כי העבירה בלא מחשבה מטמאה האברים הגופיים, אבל העבירה שהיא במחשבה מטמאה הנשמה הטהורה. ופירוש הדבר, כי כשהאדם עושה העבירה פתאום בלא כוונה ומחשבה שלא עלה על לבו

הרמב"ם שצריך לזהר שלא תיכנס הרוח בשעת עבודה בין בשרו לבגדו עד שיתרחק הבגד מעליו פשיטא דלא גרעי מים מרוח וא"כ צריך לספוג משום דשמא יהיו המים מבדילים בין הבגד לבשר.

ומוסיף שם המשל"מ דהא דתנן בתמיד פ"ב כהאי גוונא דטבל ועלה ונסתפג התם אורחא דמילתא נקט ובאמת לא כתבו הרמב"ם.

והנה בטל תורה להגר"מ אריק השיג על המשנל"מ וכתב דאם כדברי המשל"מ דחשש חציצה קאתי לאשמעינן למה נקטו הרמב"ם רק בהלכות עבודת יוה"כ, הא אי איכא למיחש הרי דאיכא למיחש לזה כל יומא, והוה ליה להרמב"ם לאדכורי בשאר לבישות נמי ולא דוקא ביום הכפורים ומדהזכירו בעבודת יוה"כ דווקא ש"מ דודאי ליכא למיחש בזה לחציצה ורק ביוה"כ איכא דין סיפוג ומטעם אחר דכיון דרחיצה הוה מה' דברים שנאסר זה ביוה"כ א"כ אף על פי שלכה"ג הותרה לו בכלל הטבילות והקידושים אבל מה שלא צריך לא הותר לו א"כ כשעולה מהטבילה כיון שיש בו רטיבות הרי יש כאן דררא דרחיצה שלא לצורך משו"ה מסתפג. [ונציין שבתמיד פ"א סי' כ"ד איתא במשנה שם דאם אירע קרי לאחד משומרי המקדש בלילה ירד וטבל עלה ונסתפג, וכתב שם התפארת ישראל וז"ל דלא דמי להא דתנינן כהאי גוונא יומא פ"ג מ"ד עלה ונסתפג, דהתם קמ"ל הכי כדי שלא יתלחח בגדי כהונה כשילבשן קודם שיסתפג, אבל הכא שלובש בגדי חול קמ"ל שיסתפג, מדהוא טבול יום ומים שעליו כשעולה מן הטבילה הם שלישי לטומאה (כרמב"ם אבות הטומאה פ"י ה"ג) ושמא יטפטף מן המים על דבר קודש כשיחזור אל אחיו הכהנים לבית המקוה, להכי מסתפג עכ"ל].

☞ דף לג. ☞

שכן כפרתה מרובה - כתב האדר"ת (עובר אורח סימן קעד) וכתב: הייתי בכרנוביץ אצל האב"ד הרב חיים יהודה לייב לובצאנסקי זצ"ל, וכיבדני באבטיח ובאגסים. והנה לפי מה דקיי"ל בשו"ע (או"ח סימן ריא ס"ג) דבורא פרי העץ קודם לבורא פרי האדמה, היה לי לברך קודם על האגסים. אך דנתי לומר לפי שהאבטיח היה פרי חדש וצריך לברך שהחינו, אם כן הוא קודם דהא מרובה מצוותו, שעליו מברכים ב' ברכות וכביומא לג ע"א דמרובה מצותו עדיף. [כלומר סידור המערכה גדולה קודמת למערכה שניה של קטורת, ואף על פי שלכאורה קטורת קדושה יותר, דמצילה מהמות וגם נמצאת בהיכל דקדושתה גדולה, בכל זאת המערכה הגדולה קודמת משום דכפרתה מרובה, ופרש"י שעליה מקטירים כל הקטרות חוץ מן הקטורת לפנים להיכל]. ויעוין בזבחים דף פט ע"א. והרב ר' חיים יהודה לייב אמר לברך שהחינו מקודם, והשבתיו דא"כ כאילו אני מברך שהחינו על האגסים. אך במקרה נזדמן שבא האבטיח לידי, ואמרתי שיש בזה עוד מעלה, לאבטיח, דאין מעבירין על המצוות, וצ"ע בסברא זו לכהאי גוונא, עכ"ד.

ותקף בורח ממנו לא יענש שאין הקדוש ברוך הוא בא בטרונייא עם בריותיו אבל אם מאריך בהרהורו ענוש יענש שגורם רעה לעצמו לבא לידי קרי והוצאת שז"ל והוא חמור מש"ד].

☞ דף לו. ☞

לשכת המצורעין ששם מצורעין טובלין ר"י אמר לא מצורעין אלא כל אדם - העולת שלמה (מעילה יג ב) הקשה דאיך היה מותר לטבול במקוה זו בימות החמה, והא מבואר בר"ה (כח א) דאין טובלין במעיין שאסור עליו בהנאה, בימות החמה שיש לו הנאת הגוף, שאינה ניתרת מדין מצות לאו ליהנות ניתנו, וגם במקוה שבקדש יש איסור הנאה של מעילה, וגם אם נאמר שאותן מים נבעו מחוץ למקדש בחול, מ"מ מ"ש מהקדש בור ונתמלא מים דאין נהנין באותן מים, וכתב דצ"ל דלב ב"ד קמתנה שיהיו מים האלו מותרין לטבול בהם, אלא דהעיר דאפשר דלא מהני תנאי ב"ד רק בקדושה הבאה ע"י האדם, אבל לא בדבר שקדוש מאיליה.

☞ דף לא. ☞

מים שכל גופו עולה בהן וכמה הן אמה על אמה ברום שלוש אמות - בשו"ת הריב"ש (סי' רצ"ב וע"ש בסימנים רצ"ג רצ"ד ורצ"ה) הקשה על הלשון שכל גופו עולה בהן, דהול"ל שכל גופו מתכסה בהן, ומה הלשון עולה בהן.

ותירץ (וכפי שביארו החתם סופר בשו"ת יו"ד סי' ר"ט בתשובתו להגאון ר' א"ז מרגליות בעל בית אפרים) שהאדם אף שגבהו הם ג' אמות מ"מ עביו אינו אלא חצי אמה, נמצא ששטח גוף האדם אינו אלא חצי אמה על אמה ברום ג' מקוואות, שהוא כשיעור עשרים סאה, ומה שהוצרכה התורה שיהי' ארבעים סאה, היינו שכל גופו יהי' עולה בהן, מל' עלה באחד ומאה, היינו שגופו יהי' בטל בהמים, שיעור כ' סאה במ' סאה מים.

ועיין שם בחתם סופר שמדייק מכאן דחד בתרי בטל, בעינן שיהי' רוב ממש, ולא סגי שיתבטל בקצת יותר (כגון שלש חתיכות בארבע חתיכות), אלא בעינן שיהי' תרי ממש, כמו כאן דבעינן מ' סאה לבטל הכ' סאה של הגוף, ודלא כהפוסקים ביו"ד סי' ק"ט.

☞ דף לב. ☞

עלה ונסתפג - פשטות דמתניתין אורחא דמילתא נקט, דלבתר טבילה מפני רטיבותו מסתפג, ולא אתי לאשמעינן שום דין חדש אולם הרמב"ם [פ"ב מעבודת יוה"כ ה"ב] כתב הלכה זו בהאי לישנא כיצד בתחילה פושט בגדי חול שעליו וטובל ועולה ומסתפג, ומדכתבו הרמב"ם להלכה בהלכות עבודת יוה"כ לאו משם עצה כתבו אלא דינא קאתי לאשמעינן כך דייק המשל"מ שם. וכתב דנראה דחויב זה הוא משום דק"ל דאפי' נימא אחת אם היתה בין בשר לבגד הרי זו חציצה ועבודתו פסולה וצריך לחשוש לזה שמא נדבק בו מעפרות המים וכו' ויותר מזה נראה דכיון דכתב

ובמג"א שם כתב לתרץ ע"פ מה דמבואר בתוס' דברכות [כח א] דתמה רבנו שמשון דהתם מבואר דזמן מוספין כל היום ובפסחים מבואר דמוספים בשש וכ"ת ה"מ למצוה אבל דיעבד כולי יומא נמי זימניה הוא הרי בתמורה משמע שהמוספין היו נשחטים עם התמיד ונקטרין עמו הרי שזמן הלכתחילה הוא בבוקרו של יום ממש עם התמיד ולא בשש שעות. ותירץ דהתם מיירי בשבת ודברי התוס' שם כחידה סתומה.

וכתב המג"א דע"כ כוננת התוס' הוא כך דכיון דבשבת כתיב וביום דמשמע איחור דמאחרין זמן המוסף, והרי כתיב עוד מלבד עולת הבקר אשר לעולת התמיד דנקטינן דצריך להקטיר מוסף מיד אחר התמיד א"כ משום האי דינא מאחרין שחרית דהרי מוסף בעי לאחר ובעי תמיד סמוך למוסף. וא"כ שפיר היטב מש"כ הרמ"א דמאחרין של שבת והיינו שחרית משום דבעי לאקרובי למוסף והרי מוסף מאחרין משום ביום ודו"ק.

☞ דף לד: ☞

אם היה כהן גדול זקן או איסטניס מחמין לו חמין ומטילין לתוך הצונן כדי שתפיג צינתו - המרדכי הל' מקואות (סי תש"נ) כתב דאין לטבול במקואות חמין גזירה שיבא לטבול במרחצאות. וכתב שם בזה"ל ואף על גב דתנן בפרק א"ל הממונה אם היה כה"ג איסטניס מחמין לו חמין ומטילין לתוך הצונן כדי שתפיג צינתו, י"ל בכמה דברים התירו שבות במקדש ואסור בגבולין מדרבנן, וכדאשכחן בסוגין לגירסת התוס' דאין שבות במקדש.

ויש להעיר מדברי המרדכי על המהרש"א (שבת מב א) שכתב דלא אמרינן אין שבות במקדש רק באיסורי שבת ולא בשאר איסורין, דהא איסור טבילה בחמין משום גזירת מרחצאות אינו איסור שבת, וק"ל. [וכן העיר בהערות הגריש"א].

בשו"ת חתם סופר (יו"ד סי' ריד) הקשה דהא דכמו דבי שבותין לא התירו בין השמשות כמו שכתב הרע"ב בעירובין, ה"ה ב' שבותין לא התירו במקדש, ולדברי המרדכי יש כאן ב' שבותין א' כיבוי עששיות ברזל ב' טבילה בחמין. ותירץ ע"פ מש"כ האבן עזר דל"א דבי שבותין אסורין רק אם הם א' מתוך השני כגון שצריך לעלות באילן ליטול מוקצה, אבל הכא כל שבות לחודיה קאי ושרי.

<<<<>>>>

והנה על ראית האדר"ת מיומא העיר הגר"ז קורלנדסקי שליט"א, דאולי מה שמצינו ד'מרוכה כפרתו' עדיף, הוא רק סימן שיש מעלה במערכה הגדולה, אך אינו סיבה שכל פעם שיהיה יותר מצוות וברכות בחפץ מסוים, שהוא יקדם לחבירו.

וכי מאחר דאפילו פסולא מדרבנן ליכא ל"ל למרק מצוה למרק - הג"ר אלחנן וסרמן ז"ל בקובץ הערות (סי' י"ח אות ח') ושנה משנתו בקובץ שיעורים חולין (אות י"ט) כתב לדייק דמשמע מלשון זה דמירוק אינו אלא מצוה דרבנן. ומ"מ שרי, אף דיש כאן איסור דאורייתא כמו בחובל בטרפיפה דחייב כדאיתא בפסחים (ע"ג ע"א).

וביאר דהיינו משום דכיון דהותרה שבת לקרבנות ציבור, הותרה לגמרי לכל דבר שיש בו איזה צורך אפילו לצורך מצוה דרבנן. ודומה למש"כ תוס' ביצה (י"ב ע"א ד"ה ה"ג רש"י) דאוכל נפש דהותרה ביום טוב הותרה אף לצורך מצוה דרבנן. וכ"כ עוד ברא"ש (פ"ח דיומא סי' י"ד) בשם מהר"ם רוטנברג דאם פיקוח נפש הותרה בשבת, מותר אף לשחוט בשבת וא"צ להאכילו נבלה, כמו שמותר לשחוט ביום טוב אפילו למ"ד דמה"ת עוף א"צ שחיטה, ורק מדרבנן צריך שחיטה, הרי דהיכי דהותרה, שרי גם בשביל חובה דמדרבנן.

אלא דהקשה מ"ש מציצין שאינן מעכבין את המילה, דאם סילק ידיו קי"ל בשבת (קל"ג ע"ב) דאסור לחזור עליהן, וה"נ כיון דהכהן גדול סילק ידיו מלשחוט, למה מותר לכהן אחר למרק כיון שאינו מעיקר השחיטה. ותירץ דהכא כיון שעבודת הקרבן עדיין לא נגמרה, הו"ל כעדיין לא סילק ידיו דשרי לחזור.

☞ דף לד: ☞

ה"נ ביום ביום לאחר - כתב הרמ"א [או"ח רפ"א] ונוהגין שבשבת מאחרין יותר לבא לבהכ"נ מבחול משום דבתמיד בימות החול נאמר בבקר ואצל שבת נאמר וביום השבת דמשמע איחור. והיינו כי היכא דהכא אמרינן דביום האחר והיינו דביזכין לאחר מוספין משום תרתי ביום כתיבי ביה ה"נ דמוסף דכתיב חדא ביום משמע לאחורי וכדפירש"י וביום בעיצומו של יום.

ותמהו כל האחרונים דהא האי וביום דכתיב בשבת כתיבי לגבי מוספין ולא לגבי תמיד א"כ הוה לן לאחורי למוסף בלבד, ומאי שיאטיה לשחרית בהאי דינא.

גליון זה יוצא לאור ע"י 'שיעור הדף היומי' בביהמ"ד אהל תורה רח' הרב יוסף קארו 4 ביתר.

מידי ערב נמסר שיעור בצורה רהוטה ובהירה בשעה 7.00 בערב - שמעו ותחי נפשכם.

כמו"כ מתקיים שיעור 'למאחרי שבת' בביהמ"ד אהל יששכר רח' המגיד ממעזריטש 144 בשעה 10.35 בערב.

ניתן לשמוע את השיעורים בקול הלשון במס' 03-617111 להקיש *7 ואז קוד *96633* שלוחה 6

ניתן לקבל גליון זה ע"י בקשה למייל: K0504166339@gmail.com

ניתן לקבל גם את הגליון היוצא ע"י 'בית מדרש גבוה לכהנים' ללימוד הלכות עבודת ביהמ"ק.